

Šolsko obzorje.

Iz Štajerskega. (*Poslano.*) Neki dopisnik iz Štajerskega v 14. l. t. l. »Uč. Tov.« med drugim to-le poroča: »Ker je materialno stanje tu bolje vredjeno nego na Kranjskem, došlo bude se mnogo kranjskih učiteljev tu sim. In to je tudi prav. Za kaj bi domá stradati morali? Tukaj pa tudi zvedenih in narodnih učiteljev kaj potrebujemo, ker po nekterih krajih niso učitelji ne kuhani, ne pečeni. Izjeme so le redke«. — Štajerski učitelji so za svojo stvar, »šolo«, sploh vneti. V katerem oziru torej niso »kuhani, ne pečeni?« Gospod dopisnik! Gotovo vam je znana šolska postava, po kateri se mora vsak učitelj, vestno ravnati, sej je to prisegel. Več pa, ko postava od nas tirja, nismo dolžni storiti. Ako ima pa Kranjska vse zvedene, in narodne učitelje, ali jih ne potrebuje ravno tako, kakor Štajerska? Ali je na Kranjskem zna biti tudi takih učiteljev, ki niso kuhani, ne pečeni? Če je ta dopisnik tudi učitelj, pač škoda, da je tako zveden, da zna svoje tovarše učitelje tako ogo-varjati! To res kaže slogo! Za take zvedence in narodnjake, ki toliko pospe-šujejo »spoštovanje učitelja« se priserčno zahvaljujemo.

Da vsi ljudje niso enaki, je bilo in bo, a to ne samo na Štajerskem. — Po kaj torej černenje? Pri prihodnih dopisih se spominjajte »humanitete«, gospod dopisnik! Tudi »diskrecije« ne pozabite!

Iz Ljutomera. (Naše okrajno učiteljsko društvo) imelo je 11. t. m. svoj 3. letošnji zbor. Ta je bil namenjen za sv. Jurja na Ščavnici, da bi nek-teri učitelj k zboru krajšo pot imeli. Pa v pravih našega društva je §., ki določuje, da društvo zboruje v Ljuto-meru. Opiraje se na ta §. prepovedal nam je naš vestni g. glavar zborovanje pri sv. Jurji. Vkljuba temu zbralo se je bilo 11 učiteljev v Ljutomeru. Po nagovoru predsednika spremenil se je oni §. pravil tako, da sme društvo zborovati tudi v bližnjih krajih zunaj Ljutomera.

Potem je govoril g. L. o »vplivu narodnega učitelja na šolsko in ljudsko omiko«, kar je razjasnil v priličnem zgledu. G. Meglič govoril je o »na-ravoslovji v ljudski šoli« in g. Kryl o »zgodovini prvega omikovanja pri raznih narodih«. Govori so terpeli nad 2 uri. Naposled je še g. L. stavil predlog, da se društvo oberne na štajerski deželni odbor in deželni šolski svet zastran povišanja podučiteljskih služeb z 240, 300 in 360 gld., in učiteljskih s 400 gld. letne plače. Ta predlog se je enoglasno sprejel. S tem se je 3. zbor tega društva vredno končal.

Iz Černomlja. Tukajšnje okrajno učiteljsko društvo je imelo 11. julija t. l. svoj 10. shod.

Po prebranji zadnjega zapisnika se je prestopilo k dnevnomu redu, ki je bil ta-le: 1) govor o metrični meri, 2) pomenki o vstanovljenji okrajne učiteljske knjižnice, 2) posebni nasveti.

Pervo točko je g. predsednik A. Jeršincovec prav dobro in djanjsko razjasnoval. Potem dokazuje, kako lahko bo po tej novi meri računiti in kako veliko veselje imajo njegovi učenci s to mero, ker še sami spoznajo, kako hitri in lahki bodo taki računi. Res je sicer, da bude mnogo sitnosti prej, ko bude ta mera povsod navađna, posebno v začetku, dokler bude treba iz stare v novo mero prenašati. K temu pa imamo v vseh pomoćnih knjigah potrebne razme-njevalce. Oziraje se na postavo, ktera veli, da sme že od 1. prosinca 1873 to mero vsakdo veljavno rabiti in da bude od 1. prosinca 1876 sama ta mera veljavo imela, priporoča tistim učiteljem, koji še do sedaj učence v tem morebiti podučevali niso, se tega dela z veseljem in resno poprijeti in si k temu

potrebnih pomočnih knjig itd. preskerbeti, kajti pri mladini moramo začeti in to že sedaj, ako hočemo o pravem času kaj storiti. To nam ukazuje tudi §. 52 postave od 20. avgusta 1870.

O drugi točki govori nekoliko g. A. Javoršek, ter nasvetuje, da bi se knjižnica učiteljskega društva zedinila s knjižnico okrajnega šolstva, kateri nasvèt pa po govoru g. M. Stanonika ni bil sprejet, toda sklenilo se je, da se vstanovi okrajna knjižnica, dosedanja društvena knjižnica pa naj ostane le društvu. Nasvetuje se potem, da bi si naročili »Gospodarski list« in »Pravnika«, kar je bilo enoglasno sklenjeno.

G. Schiller predlaga, da bi si omislili kamnotis, ker nam je od tukajšnjega c. k. vrada zagotovljeno, da bomo dosti dela dobili in bi prihodki prišli društvu v korist. To se je sprejelo s pogojem, ako c. k. okrajno glavarstvo in c. k. okrajna sodnija službeno poterdi, da bomo mnogo dela dobili.

G. Stanonik opomni tudi, da bi saj učitelji bolj redno in o pravem času hodili k učiteljskim zborom in povdarja, da ravno bližnji naj bolj izostajajo. Nazočih je bilo le 11 pravih udov.

Ravno ta dan je imel tudi c. k. okrajni šolski svet svojo sejo. Med drugimi obravnavami so bile tudi prošnje štirih učiteljev za denarno podporo. Ker je v naših krajih res velika revščina in huda draginja, tako da učitelji s svojo pičo plačo prav slabo živé, upamo, da bode slavni deželni šolski svet te prošnje uslišal.

Jeršinc.

Iz Šent Jerneja. Prav redko slovesnost smo tû 18. preteč. m. obhajali. Mimo našega kraja prišli so slavni popotnik nadvojvoda Albrecht. Kar je bilo v hitrici mogoče, smo pripravili za vredni sprejem slavnega gosta. Tudi šolska mladina je šla gospodu nadvojvodu na proti. Ob 3 popoldne privozijo tû sim in ko zagledajo množico učencev, se ustavijo pri transparentu, kjer jih je tudi čakala duhovščina, srenjsko namestništvo in množica srenjčanov. G. Buziç ogovori slavnega popotnika, jih spodobno pozdravlja in tudi kaže reve in težave tega kraja — med drugim tudi to, da bi srenja rada postavila si večje šolsko poslopje in dobila za ukaželjno mladino še enega ali več učiteljev. Slavni gospod pravijo, da naj se o tej zadevi srenjčanje obernejo do domače deželne vlade, ker šola je prva potreba v srenji. Potem jim je neka deklica podala lep cvetlični šopek, katerega so radovoljni sprejeli in terdili, da bode celó presv. cesarju povedali, kaj so v Šent-Jerneji vse videli in slišali. Bog ohrani slavnega, dobrega nadvojvoda!

Iz Ljubljane. Za peto zborovanje avstrijskih učiteljev 30. in 31. avg. in 1. in 2. sept. t. l. v Celovcu so vse železnice, parobrodi i. t. d. dovolili ponizano vozno ceno.

— Prišla je na svetlo postava ministra za bogočastje in nauk (22. jun. t. l.), ktera na tanko določuje, kakošna naj bodo, kako naj se vredujeje igralnice ali male šole za otroke (Kindergärten). Marsikdo do sedaj ni vedel, kaj in kakošne so te učilnice; sedaj ta postava to ra tanko kaže in določuje. Okrajnim šolskim nadzornikom naroča se, da naj šole za male otroke (Bewahranstalten) prestvarijo v igralnice (Kindergärten). V Ljubljani imamo pri sv. Florjanu šolo za male otroke, pa se prav po starem kopitu; čas bi bil, da bi se sedaj ta šola vredila in po tej postavi spremenila v primerno igralnico.

— Po min. ukazu 30. jun. l. l. s št. 6664 je pri c. k. založbi šolskih knjig na Dunaji za knjige ubogim učencem na Kranjskem za l. 1871, 541 gl. 76 kr., za Štajersko 2145 gl. 30 kr., za Istro 615 gl. 43 kr., za Koroško 556 gl. 39 kr. prihranjenega denarja.

— Postavo za učiteljska spraševanja od 15. nov. 1869 nadomestuje sedaj nova postava od 5. aprila l. l. Pozneje več o tej novi postavi.

— Srenjsko svetovalstvo v Gradci je ravnateljem, učiteljem in podučiteljem (učiteljkam in podučiteljkam) mestnih šol dovolilo 20 odstotkov doklade k njihovi plači, in sicer tako dolgo, dokler se učiteljske plače ne bodo po deželni postavi vravnale.

— 27. t. m. so vse (razun realke) ljubljanske šole sklenile šolsko leto. 31. pret. m. je realka praznovala sklep šolskega leta.

— Za veliko razstavo na Dunaji se sprejemljejo še do meseca decembra vse stvari, ki spadajo v versto 26. t. j. stvari za odgojo, poduk in izobraževanje. Učitelji, ki za ta namen kaj pošljejo, ne plačajo za razstavni prostor ničesa.

— V poslednji seji deželnega šolskega sveta sklenjeno je bilo med drugim sledeče: Prošnja učiteljice Karoline Margreiter, naj se njeni privatni enorazredni dekliški šoli podeli pravica javne šole, se priporoča je izročil ministerstvu nauka; — po razsodbi ravnateljstev preparandije, realke in gimnazije Lapajnetova »Geometrija« ni za šolsko knjigo pripravna; deželni šolski svet je potem sklenil jo priporočiti ljudskim šolam, da si jo kupijo za knjigarnice svoje; — krajnemu šolskemu svetu v Preski je bilo naloženo, naj učiteljevo plačo zboljša in potem razpiše službo; — odpis c. k. ministerstva nauka, po katerem ono za navadno deželnemu šolskemu svetu prepušča razsodbo o razpору izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole, je bil na znanje vzet in ravno tako odpis, da za prihodnje leto še ostanejo štiri paralelni razredi na gimnaziji ljubljanski; — vloga okrajnega šolskega sveta v Kranji se je zavrnila z ukazom, da se naprava dekliške šole nikakor ne sme še dalje odlašati; — prof. Globočniku se je za uk risanja na ljublj. pripravnici odločilo 200 gold., učitelju Govekarju na Igu pa 75 gold., za to, ker je nadomestoval tudi podučitelja.

Razpis služeb. Po sklepu c. kr. okr. šolskega svetovalstva v Tominu se s tem v novič razpisujete: služba učiteljeva v Breginji z letno plačo 300 gold. in služba učiteljice v Kobaridu z letno plačo 400 gold. Plači se bote poviševali po namenu deželne postave od 10. marca 1870 št. 18.

O pomanjkanji prisilcev s spričevalom učiteljske zmožnosti po namenu §. 38 derž. postave od 14. maja 1869 št. 62 se podelite službi tudi podučitelju, oziroma podučiteljici z letno plačo znašajočo 60 odstotkov pred omenjenih plač.

Ako bi se novo šolsko poslopje, namesto v Breginji, zidalo v Sedlu, in bi breginjska občina v šolskih zadevah spadala pod Sedlo, moral bi učitelj ali podučitelj imenovan za Breginj potem šolo v Sedlu prevzeti.

Prošnje s potrebnimi dokazi, sosebno s spričevali o pripravnosti za učiteljstvo naj se vložijo naj dalje do 10. septembra t. l. in sicer pri dotičnih krajnih šolskih oblastnijah. Prošnje onih učiteljev, ki so že v službi, predlagajo naj se po poti predstavljene okrajne šolske oblastniji.

C. k. okrajno šolsko svetovalstvo v Tominu,

dné 24. julija 1872.